Pionera del disseny

Martínez-Martínez, C. Rafael. Lola Castelló: *Belleza y función*, Castelló: Publicacions de la Universitat Jaume I. Servei de Comunicació i Publicacions; Ajuntament de Castelló, 2021,132 pàgs., ISBN:978-84-18432-95-8 (paper)/ ISBN: 978-84-18432-96-5 (pdf).

Lola Castelló Belleza y función és una breu però concisa monografia sobre la dissenyadora valenciana Lola Castelló (Aielo de Malferit, 1947). El seu autor és C. Rafael Martínez-Martínez, actual secretari de redacció d'aquesta revista i doctorand de la Universitat de València. L'edició del llibre es presenta en castellà amb una traducció al valencià i a l'anglés i consta de deu capítols.

El llibre, però, comença amb un prefaci escrit per Marcelo Leslabay. Aquest inicia el treball amb una interessant descripció de la vida de la dissenyadora, fent una breu referència a les diferents Loles que hi ha hagut al llarg de la seua vida (l'estudiant, l'emprenedora, l'empresària, la dissenyadora i la referent del seu col·lectiu). És interessant perquè tot i que després al llarg del llibre tracta aquests temes, en aquesta introducció, l'autor provoca un sentiment de tendresa i admiració per una dona forta a qui li ha tocat lluitar a tres bandes. D'una banda per voler ser dissenyadora en un moment on alguns arquitectes com Rafael Tamarit Pitarch començaven a deixar palesa la importància del disseny, i sobre tot la necessitat dels dissenyadors. D'altra banda perquè decideix ser dissenyadora en un moment on el disseny era un camp professional eminentment masculí. I per si no fos prou, el fet de ser dona i de desenvolupar-se professionalment durant els últims anys de la dictadura franquista i el principi de la Transició democràtica, amb tot el que aquests canvis comporten.

El primer capítol del llibre de Martínez-Martínez, que porta com a títol "Orígens i formació (1947-1969)", descriu breument els seus anys a Barreira i a l'Escola d'Arts i Oficis (escoles on es forma com a dissenyadora d'interiors), i les seues primeres inquietuds. Al segon capítol, "Del disseny d'interiors al disseny de producte i el món de l'empresa (1970-1979)", explica com des dels primers passos professionals com a dissenyadora d'interiors Lola no para de créixer i de reinventar-se. Fa especial èmfasi a la constància, la lluita i els incansables intents de Lola i el seu company Vicent Martínez per fer-se un lloc en el mercat i dedicar-

se al món del disseny. Per la qual cosa, explica, després d'un tímid començament amb el Grupo Huella (primer projecte de Lola Castelló i Vicent Martínez), i del naixement de Nuc (creat per la necessitat i les ganes de joves dissenyadors d'associar-se entre ells per a ajudar-se i autoformar-se) i Pam i Mig, acaben creant l'empresa que els portarà reconeixement tant nacional com internacional i els situarà al lloc d'un gran i just reconeixement, Punt Mobles.

En el següent capítol, "Fundació de Punt Mobles i disseny de producte (1980-1989)", l'autor deixa palés el millorament de la tècnica i la lluita de Lola Castelló per aconseguir l'equilibri entre allò bell i allò pràctic. Seguidament, en el següent capítol anomenat "La consolidació (1990-1999)" explica el moment en què Lola Castelló aconsegueix consolidar-se i ser una dissenyadora reconeguda mundialment per peces com la cadira *Nit*, que serà elegida per l'arquitecte Arata Isozaki (Premi Pritzker en 2019) per conformar l'Anuari de Disseny Internacional en l'edició de 1988.

L'últim capítol que porta com a títol "Un final inesperat (2000-2019)", l'autor tracta dels anys de la venda de l'empresa de Punt Mobles i de la jubilació de Lola Castelló després de la terrible crisi econòmica de 2008.

L'edició d'aquest treball acaba amb dos esquemes cronològics que ens ajuden a entendre millor la producció i la vida de la nostra dissenyadora, d'una banda com a interiorista (que va des de l'any 1994 fins al 2008), i d'altra banda els projectes que ha portat a terme com a dissenyadora de producte des de l'any 1982 fins al 2010.

Considerem que aquest és un treball necessari per a entendre la història del disseny valencià. Lola Castelló és un element clau en el Disseny Valencià, no sols és un referent de dona lluitadora, valenta i compromesa sinó també ho és en l'àmbit del disseny. En el llibre es plasma perfectament com Lola, es vincula als moviments socials i a les noves corrents culturals i pensa que el disseny pot ser una ferramenta potent per canviar la societat, fugint de les banalitats de la creativitat, descobreix l'autèntic procés del desenvolupament del disseny en la incorporació de

la sensibilitat del mercat a la definició del producte. Aquesta obra biografica, tot i que és breu, és fonamental per entendre l'activitat dissenyadora i personal de Lola Castelló. De manera concisa dona elements claus per conéixer-la i reconéixer el seu treball, tant per la referència productiva com per la seua capacitat humana i professional que li ha permés posicionar-se i aguantar en el sector com a referent.

Maria Caselles Herreros
Màster Universitari en Història Contemporània
Universitat de València